

Előfizetési árak:

Egész évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona
Egy szám ára	20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

Mi történik a periferiákon.

A mai kor viszonyai közt, midőn a nemes eszmék harcával párhuzamban szinte gombamódra szaporodnak a különféle legképtelenebb észfcimok, hogy az elsőkhoz hasonlóan ezek is teret, hatáskört, meghallgattatást és érvényesülést követeljenek: kitűnő talaja lett a pánszlávizmusnak. A politikai helyzet legutóbbi zavarra volt az a talaj, mely fejlődését elősegítette. Ezen, mondhatnók természetes okokon kívül, melyek a gaz fölbujrásának csak helyet engedtek, voltak azonban okok, melyek annak rohamos fejlődését is elősegítették. Itt már a nagymesterek csalafintasága kerteszkedett. Így tették meg a vallást is olyan eszközzé, mely céljait szolgálni fogja. Eleinte csak titokban, de most már leplezetlenül hurcolják be a pánszláv agitációt a vallás felszentelt hajlékaiba és minden más helyre, amely a vallással némi kapcsolatban áll. Amikor már ezt is megteszik, amikor céljaiknak istent és annak tiszteletét is alárendelték már, nem kell külön bizonyítgatnunk, hogy törekvésük nem tisztességes politika. *Az a cél, amelynek elérésére a vallás ilyen megalázása is jó eszköz: nem lehet igaz, nem lehet nemes, nem lehet jogosult.*

Nemzeti állameszménk utóbb észlelt haladásával fejlődött annak árnya is. Minél erősebb a fény, annál éleesebb az árnyék is, mit a világosság elé állított tárgy maga mögé vet. Hát ez a sötétség, tudjuk, egyre nőtt, nemcsak a fénynek: nemzeti állameszménknek erősödése arányában, hanem annál is rohamosabban. A kettő közé állított falat tették tömörebbé, a fénynek ellentállóbba, egész seregek állottak oda, hogy annak sugarait fölfogják.

De a jó sors kezében, úgy látszik, megtelt már a serleg, mert a nemzeti eszménk világossága elé mesterségesen föltolt falakat kezdi már bontogatni. Ezeknek így támadt résein be-benyomul már egy-egy fénysugár, hogy ott az igazság világosságának

helyet követeljen. De a rések még igen kicsinyek, az egy elmozdított alak helyébe tízen állanak a fényvel szemben, hogy hátuk mögött sötétségük birodalmát, létföltételüket el ne veszítsék. Hogy a bontogatással a veszély is megkezdődött, a vezérek óvatosabbakká lettek, ők már csak a legvégsőbb szükség esetén állanak oda maguk, akkor is úgy, hogy ők meglehetősen fedezve legyenek; — hanem mint „jó vezérekhez“ illik, saját szóval és szésszel lerészegített, elbódított néptömegeiket kergetik előre, hogy a vezetésnek gyönyörűséges tiszttségéből ők is vegyék ki részüket s a mártíromságnak kóstolják meg ők is keserves kenyerét. Ezekből azután egymásután támadnak föl demagógok, akik eddig tisztességes mesterségükön kívül mivel sem törődtek talán s akik az ő „érdekükben“ folytatott mozgalmakról csak akkor szerezhettek tudomást, a mikor a „szent célt“ pénzzel is szolgálniok kellett. Egymásután küldözgetik most ezeket, a műveltségnek minimumával is alig rendelkező, korlátolt gondolkodású embereket, hogy töltsék be itt-ott azokat a vezető szerepeket, miket most már igazi veszély fenyeget, ahová odaállani annyit tesz, mint előbb-utóbb eltolatni onnan. S ezek az emberek mennek; úgy mennek, mintha nem is gondolkodó lények, hanem egy jól összekonstruált gépezetnek holt részei volnának, melyeknek a megindítás pilanatában a korlátlan engedelmesség egyedüli kötelességük. Tudjuk, hány ilyen öntudatlan áldozata van eddig is a vezérek lelkiismeretlenségének.

És ugyan mivel tettek szert ennyi befolyásra? Honnan merítették erőt, hogy ennyi ember szabadsága, elhátározása fölött mindenhatóan rendelkezni képesek? Hogy annyi embert biztos vesztkbe kergessenek? Honnan ez a hatalom?

Nem bennük, nem is ezen célok varázserejében van az meg, mit folyton teli szájjal hangoztatnak. Minden csak mesterkéltségek, aminek ha némi természetes külszint, látsza-

tot tudnak is kölcsönözni: az laza, foszló voltánál fogva a népet megmozgatni egymaga alig volna képes.

Szükségük van tehát valamire, amivel hazug céljaikat befessék, kiszinezék, vonzóvá, sőt lebilincselővé tegyék; amitől a „szent“ célok szolgálatába szegődött vezérek alakja dicsfényt, szavaik meggyőző erőt, sőt erősen szugg-ráló hatást; minden ténykedésük tetszetős magkapjon; ami őket a tömegekkel ellenállhatlan erővel és mindennél jobban összekösse s amit végül fenyegetésre is föl lehet használni: s ez a vallás.

Ezt az eszmét, amely nemzeteket választ el egymástól, vagy fűz össze, mely sok millió ember lelki világának egyedüli mozgó rugója, mely óriási hatalmával legjobban képes a tömegek megmozgatására: ezt az eszmét alacsonyították le annyira, hogy eszközül használják most föl; a vallás magasztos eszméjét alacsony eszközül, piszkos, ünérdeket kereső célok szolgálatában.

Ennek tárgyát: az Istent állítják oda tanunak hazugságaik igazolására, őt hívják segítségül bűnös törekvéseik szépitgetésére s őt hívják föl bíró gyanánt maguk mellett, ha vétkeiket menteni vagy leplezni kell s velünk szemben, ha bennünket tulvilági fenyegetésekkel és átokkal sujtani jónak látják.

Ennek segítségével készült most az az áttörhetlen tetsző bástya, melyet az igazság fényének bevenni már szinte lehetetlen feladat. Ennek erejével küldik oda embereiket s ennek erejével kényszerítik az ottmaradásra, a kitartásra. Ezt a hatalmat kell tehát megtörni, megsemmisíteni; ennek a mázatól kell megfosztani elveiket, embereiket és azok törekvéseit egyaránt. El kell tudni választani a vallást az ő politizálásuk hazugságaitól. Ezt a valláseszmét és magyar nemzeti eszménk érdeke egyformán követeli.

Azért egymásután is lehetőleg gyorsan kell szétszedni azt a falat. El kell rángatni az alakokat onnan és ha akad köztük reverendás alak, menten le kell huzni azt róla, mert csak ilyen gyökeres eljárással leszünk

képesek megtörni azt a hatalmat, mely a szent dolgok visszaélésével, bűnös felhasználásával a nemzet és maga a vallás rovására alakult. S a mikor így az utolsó farizeust is megfosztjuk annak lehetőségétől, hogy vallásával üzérkedhessék: egyszeribe és magától foszlik széjjel az a sok ködkép is, miket hiveik megtévesztése céljából erre építettek.

De mindaddig, amíg a vallás hirdetésének subája alatt akár szabadon, akár titokban üzérkedhetnek, amíg a körmenetek és nyilvános istentiszteletek biztos menedékei lehetnek az izgatásnak; mindaddig, amíg ezeket a szent helyeket a kufár hadaktól meg nem tisztítjuk s így a nép szemét meg nem nyitjuk: gyökeres és biztos orvoslásról beszélni sem lehet!

Mert a nép nemcsak hogy jobban ragaszkodik, de jobban fél is a valástól, mint a világ minden törvényétől összevéve.

* * *

És most közreadunk egy fürmedvényt, melyet a nép vezérei a löcsei bucsun osztogattak. Hadd lássák, a kiket érdekel, azokat a célokat, amik zavaros voltuknál szinte lefogják az agyat és gyönyörködjenek abban a kenetteljes beszédben, mellyel Isten szavaival kínálja a mérget.

„Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Engedd meg, hogy mi tótok az igazságtalanság fölött való fényes győzelmünkben a mi édes tót nyelvünkkel dicsőíthessünk. Üdvöz légy löcsei szüz Mária! Imádkozz mi értünk, elhagyott tótokért, hogy mi is a tót vér jogait és szabadságát mielőbb élvezhessük.

Testvérek! Meddig nézzük tétlenül tót nemzetünk kigyóinak marását? A mi testünkön melegszenek! Verejtékeinkből csillapítják szomjuságukat! Garasainkból táplálkoznak! S mit nyerünk mindezért? Az elvárható hála s a tót nemzet jogainak, kenyérének igazságos elismerése helyett testünk és lelkünk körül hamisan viaskodnak, hogy így bennünket megsemmisítsenek. Fojtogatnak, hogy jogtalanságainkat el ne mondhassuk! Mint a rab-szolgaság igája, úgy nyomnak el bennünket, hogy az alázatosság porából a tót nemzet szabadságának kivívása céljából fejünket valahogy fel ne emelhesük. Megbénítják karjainkat, hogy kezeinket az igazság, a tót nemzet kenyere és jogai után ki ne nyujthassuk!

Meddig lesz hályog szemeteiken s meddig fogjátok túrni a tótok fölött néhány magyar sovinszta részéről gyakorolt igazságtalanságot?

Tótok, tán rabbilincsen és igában akartok elpusztulni? Nem az Isten gyermekei vagtok-e? Rázátok le testetekről és lelketekről a zsarnok kigyókat, törjétek össze a rabbilincseket. Föl a kézzel, nyujtsátok ki a tót nép tisztelete, kenyere és jogai után! Ragadjátok meg a lelki fegyvert! Olvassátok a „Ludové Noviny“ és a „Slovenský Týždenník“ című lapokat. E két lap, mint két erős kar, éles fegyverrel érettetek harcol s elszántan nyitja ki a vakok szemét, hogy a világgosságot az igazságtalanságtól megkülönböztetni képesek legyetek.

Olvassátok őket, mert megtanítanak benneteket arra, miként kell az egyenletlenség és igazságtalanság kigyóját testünről lerázni, miként kell a kivivott jogaink épségben való tartása mellett magyar testvéreinkkel egyetértésben élnünk, kik közül jelenleg igen sokan mint zsarnokok bennünket fojtogatnak, kinoznak, velünk kegyetlenkednek és világba űznek. Alljunk meg! Föl az álomból!

(Itt következik a szokásos tót ének.)

Kitisztul a látóhatár! Az igazságtalanság elpusztul és a mi igazságunknak fel kell támadnia!

Tót katholicus.“

A „Slov. Týžd.“ megint letéved a természetes észjárás ösvényéről. Legutóbbi vezércikkében a vagyonatlan néprétegek érdekeiért akar sikra szállani, de erőlködése sehogy sem akar sikerülni, mert érvei nem hogy használnának kitzött céljának, hanem ellenkezőleg, ártanak neki. Körülbelül azt a taktikát követi, amit a tettenért rakoncátlan gyerek szokott, amikor saját csínyjeit leplezni akarva, a mások hibáit tolja előtérbe. Ő is beszél mindenről, csak arról nem, amit akar: a szenvedő nép tulajdonképpeni szociális bajairól. Hát elismerjük, hogy ez fölülte kényes dolog, a „Slov. Týžd.“-nek különösen. Mit szólna pl. a nép ahhoz, ha az kezdené piszkálni a szemetet, aki éppen fülhalmozta azt? Aztán a saját állításait úgy tünteti föl, mint hogyha azok a király véleményét is fűdnék. Szüksége van tekintélyre, hogy ingatag következtetéseit megtámaszthassa s mert a nép elég hiszékeny, bizonyára elhiszi neki még talán azt is, hogy a „Slov. Týžd.“ egyenesen a király parancsára ír! Aztán így megerősödve, a magyarok ellen rof; elmond bennünket mindennek, ami az ő szótárából kitelik. Az olyan kifejezések, mint a „pažravý bumbaj“, csak a szelidebbek közé tartoznak. De megfenyeget bennünket valami ostorral,

amit eddig — szerinte — mi fontunk ellenük, de amivel most már a mi testünket fogják ők csapkodni! Végül pedig egy isszonyu vermet helyez kilátásba, amelybe mindnyájunkat beletaszál! Szóval, minden áron temetni akar. De hogy ezt megtehesse, előbb halálra korbácsoltat bennünket, nem napsugarakból font lángostorral, hanem még ennél is őrteltebb valamivel, amit csak a „Slov. Týžd.“ tud elképzelni. Egy másik cikkében ismét Párvy püspökkel foglalkozik. A „Slov. Týžd.“ ugyanis kissé messzebb esik attól a hatáskörtől, melyben Párvy erlyes kezét közvetlenül érezné, szabadabban, vagy jobban mondva: fékevesztetteb módon gorbáskodhatik, mint azok, akiket Párvy már eddig is megtanított emberségre. Hogy mit mond? Mindenek előtt elnevezi őt „Rettenetes Sándornak“, zsarnoknak, deszpotának, a jámbor tótok ellenségének, aki vöröngző tigris gyanánt veti magát áldozataira. Aztán a mártírok sorsán kesereg, siránkozik; majd fenyegetőzik olyan hangon, hogy még a betűk is kiabálnak bele. Hát, kérdezték: vajjon, ha van arra mód, hogy a berzenkedő emberek hűvöse tételével az egyszerű elkövetett bűnt megtorolni képesek vagyunk, nincsen-e mód arra is, hogy a bűn ilyen arcátlan földicséréseért s a bíró személyének ilyen folytonos támadásáért ezeket is legalább az előbbiekhöz hasonló sors érje. A bűn földicséréje pedig mindig veszedelmesebb, mint maga az első bűnös, mert az amellett, hogy maga is hajlandó azt bármikor elkövetni, másokat is bűnre csábít.

Német lap a nemzetiségekről. A „Berliner Börsen-Courier“ mult heti száma hosszabb cikkben foglalkozik a magyarországi nemzetiségek viselkedésével s az elismerés hangján szól a Wekerle-kormányának velük szemben tanúsított magatartásáról. A cikk ezeket mondja: „A magyar képviselőházban a minap befejezett felirati vitának jellemző momentumá abban rejlik, hogy a nemzetiségek hosszu évek óta ismét zárt sorokban léptek föl, hogy általános szavakkal körülírt kívánásaikat és sérelmeiket a kormány-nal szemben föl sorolják. A legutóbbi években azt hitte mindenki, hogy a nemzetiségek, ha bevonulnak a parlamentbe, valóságos rémei lesznek a magyar kormánynak és romlása a parlamentárizmusnak. Ez a vélemény balhitnek bizonyult. A nemzetiségek össze-vissza egy kissé szenvedélyesebb modort keverték a vitába, de csakhamar kitűnt, hogy a mai kormány és többsége igen könnyen kibírja ezt a teherpróbát. Hiába szólította föl Wekerle miniszterelnök a nemzetiségek egyes szóvivőit, hogy adjanak elő valami kézzelfogható és tárgy programot, amelyet aztán a kormány és a parlament jóakarattal és behatóan megvizsgálna: a nemzetiségek nem teljesítették ezt a követelést, nyilván azért, mert ugysem teljesíthették volna. Világosan kitűnt ez a felirati vita során, amikor a román, szerb és tót szónokok kívánásai nemcsak hogy nem voltak összhangban, de gyakran és feltűnően ellentmondtak egymásnak, megsemmisítették egymást. Nemzetiségi politikát úzni Magyarországon annyit jelentene tehát, mint az államot felbontó és visszavonásba kergető politikát úzni. A nemzetiségek vezérszónokai,

nyg látszik, nagyon erősen érzik parlamenti akciójuknak ezt a gyengéjét és bizonyára ennek tulajdonítható, hogy új hadjáratra készülnek, — de nem a magyar parlamentben, hanem a legközelebb Londonban megnyíló interparlamentaris konferencián. A nemzetiségek ott újra és ismét az elnyomatlanságuk rég ismert és már százszor megcáfolt vádjaiával fogják Magyarországot illetni. Londonban, úgy vélekednek a nemzetiségek, könnyebben lehet ilyen vádaskodásokkal előhozakodni s az idegen, a tényleges viszonyokat nem ismerő hallgatóság szivesebben hallgatja ezeket, mint a magyar parlament, ahol nyomon követi a vádat a cáfolat. Nos, ez a számítás is hamisnak fog bizonyulni. Apponyi gróf kultuszminiszter, aki már több interparlamentaris konferencián részt vett, ezuttal is, noha otthon rendkívül sok a dolga, képviselni fogja Magyarországot a konferencián. Apponyi nemcsak hazájának, hanem az európai közvéleménynek is szolgálatot fog tenni, ha ezuttal is kellő világításba fogja helyezni a nemzetiségi vezérek egyoldalú előadásait.

Megdorgált pánszláv papok. Vaszary Kólos bíboros hercegprimás annak idején tudvalevőleg körlevélben figyelmeztette a katolikus papságot, hogy a XIII. Kelemen pápa 1759-ben kelt „Cum primum“ kezdett konstitúciója értelmében áldozó papoknak tilos az egyházi főhatóság jóváhagyása nélkül politikai megbízatást elfogadni, illetve aktív politikai működést kifejezni. A pánszláv agitációt folytató katolikus lelkészek a primási körlevél dacára sem hagyták abba magyarellenes igazatásait. A hercegprimáshoz most újabb feljelentések érkeztek, melyek szerint több felvidéki katolikus plébános teljesen a pánszlávizmus szolgálatába szegődött, akik egyházi állásukkal meg nem férő politikai igazatással bujtogatják a felvidéki tót népet a magyarság ellen. E feljelentéseket a hercegprimás is alaposan tanulmányozta, ennek következtében Tomacsek Mihály dojosi plébánost, Makász József sasvári káplánt, Jámbor Péter stepanói, dr. Michalek János szmolínki, Stefanovics Bódog turolukai és Bodiczky Mihály krajnai plébánosokat a kánonjog értelmében megdorgálta, azzal a figyelmeztetéssel, hogyha ellenük a jövőben a legcsekélyebb panasz merül föl, állásuktól felfüggeszti és őket a lelkészi működéstől eltiltja.

Megeyi élet.

Turóc vármegye közigazgatási bizottsága Justh Ferenc főispán elnökele alatt a folyó hó 13-án tartotta rendes havi ülését.

Az ülésen résztvettek: *Beniczky* Kálmán alispán, *Liszky* Bálint pénzügyigazgató-helyettes, *Law* Adolf dr. megyei főügyész, *Csepcsényi* Sándor tb. főjegyző, *Künszter* Károly dr. kir. tanfelügyelő, *Skultety* István dr. kir. ügyész. A választott tagok közül: *Klimó* Vilmos, *Rozsa* János, *Roth* Emil, *Keviczky* Imre közgazdasági előadó, *Cseery* Emil és *Záthurecsky* Imre árvaszéki elnök.

A főispán az ülés megnyitása után, amint már azt mult számunkban közöltük, az új tanfelügyelőt üdvözlendő, átadta a szót az előadónak.

Csepcsényi Sándor tb. főjegyző jelenti, hogy a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur a „turócszentmártonvidéki“ anyakönyvvezetői állásra *Velits* Kálmán megyei irnokot nevezte ki. A kinevezési okmány kézbesítését végezték a járás főszolgabírájának adatott ki.

Bemutatja *Ferdinandy* Béla által képviselt *Csernák* József, idősb *Szirány* Pálné és ifj. *Szirány* Pálné jahodniki lakosok felebbezését a jahodniki malomesatorna jókarban tartásának elrendelése, illetve az azon létező viziművek gyakorlási módozatainak megállapítása, továbbá a brassói cellulosegyár árapasztó csatornájának engedélyezése tárgyában. Miután az alispáni határozat ellen felhozott kifogásuk minden alapot nélkülöznek, a felebbezők kérelmükkel elutasították s az alispáni határozat teljes egészében jóváhagyott.

Bemutatja *Ujhelyi* Attila turáni birtokos kérvényét, a terhére jogtalanul kivetett tökekamatadónak törlése végett. A kérvény mellékleteivel együtt, illetékes intézkedés céljából, a beszercebányai pénzügyigazgatásnak adatott ki.

Előadja a vármegyei árvaszék 1335. szám alatt kiskoru *Sisik* Milán és *Dusan* eltartása tárgyában hozott határozatát, mely szerint az eddig havonként kiutalt 30 korona tartási díjat további rendelkezésig beszüntette. A határozat a magy. kir. belügyminiszter urhoz terjesztetett fel.

Bemutatja a m. kir. belügyminiszter ur 69794. számú leiratát, mely szerint *Vanyó* Katalin podhrágyi lakos után felmentült 15 kor. 60 fillér ápolási költség az országos betegápolási alap terhére vétetett át. További intézkedés végett kiadatott az alispánnak.

Bemutatja a vármegyei közigazgatási érdecszeti bizottságnak átiratát a vármegyei erdőbirtokosságok részére szülkséges nyomtatványok beszerzése tárgyában. Illetékes eljárás végett az alispánnak adatott ki.

Bemutatja *Gánoczy* Gyula stubnyafürdői lakosnak kérvényét a vasuti tisztávtalon belüli való építkezés tárgyában. Az építkezésre a m. kir. államvasutak meghallgatása után, az engedély megadatott.

Klunyovszky Ambrus kivételes nősülés iránt beadott kérvénye a honvédelmi magy. kir. miniszterhez pártolólag terjesztetett fel.

Král Irén állami tanítónő fizetésének folyóvá tétele végett beadott kérvénye, annak bejelentése mellett, hogy a nevezett tanítónő ellen folyamatban volt fegyelmi vizsgálat megszünt, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztetett fel.

Liszky Bálint pénzügyigazgató-helyettes jelentése szerint az elmúlt junius hónap befizetett egyes adóban 14690 kor. 98 fillér, hadmentességi díjban 21 korona, országos betegápolási pótadóban 521 korona 47 fillér. Az előző év hasonló időszakához képest a befizetés egyes adóban 8978 kor. 96 fillérrel kedvezőbb, hadmentességi díjban 3 koronával kedvezőtlenebb, országos betegápolási pótadóban 347 korona 30 fillérrel kedvezőbb. Az említett befizetések után az elmúlt hónap végén hátralékban maradt 158,124 korona 42 fillér egyenesadó, 14,144 korona 50 fillér, hadmentességi díj és 9089 korona 32 fillér országos betegápolási pótadó, ami a mult év hasonló időszakához képest az állami adónál

7822 kor. 67 fillérrel kedvezőtlenebb, hadmentességi díjnal 3393 kor. kedvezőtlenebb, az országos betegápolási pótadónál pedig 1683 kor. 90 fillérrel kedvezőbb eredményt jelent.

Miután a jelentés semmi különös és lényeges mozzanatot nem tartalmaz, tudomásu vétetett.

A vármegyei tisztí főorvos jelentése szerint az általános közegészségügyi viszonyok az elmúlt hóban javultak. A megbetegedések száma nem volt tömeges. Legtöbb esetben lépett fel úgy a felnőtteknél, mint a gyermekek közt a gyomor és bélhurut esetei.

A hevenyfertőző kórok közül előfordultak: *Roncsoló toroklob*: Szentpéteren 1, Tótprónán 1. Mindkét esetben gyógyulás állt be.

Hasi hagymáz: Ruttkán 1, Turócszentmártonban 1, Felsőturcséken 1. Ezek közül két eset halálos kimenetelű volt.

Kanyaró: Nécspálon 3, Pribócon 1, Kostyánban 3, Tótprónán 10, Szklenón 22, Briesztyán 2, Liesnón 1, Divéken 6, Jaszenovón 3, Hájon 56, Kelemenfalun 7, Budison 4, Bodorfalván 2, Alsóstubnyán 1, Kisfalun 4, Kiscsepcsényben 2.

Konstatálja a jelentés, hogy a nagymérvben fellépett kanyaró a vármegye területén szűnőfélben van.

Rendőri hullaboncolás a következő esetekben fogatosított. Kiscsepcsényben egy 70 éves felsőstubnyai lakos hulláján, mikor is konstatáltot, hogy a halál oka agyszélhűdés volt. Alsóstubnyán egy 13 éves juhászbojtár hulláján, ki öngyilkossági szándékkal felakasztotta magát. Blaticná, hol a *Gagyér* völgyben egy famunkást szívészélhűdés ért. Dubovón, hol egy két éves leányka, szüleinek gondatlansága folytán, megégett.

Kiállított 24 orvosi bizonyítvány és 17 orvosi látélet, 15 könnyű és 2 súlyos testi sértésről.

A kőrörvosok mult havi működéséről teljes elismeréssel nyilatkozik a jelentés.

A törvényhatósági állatorvos jelentése szerint az elmúlt junius hónap ragadós állati betegség és pedig sértésorbán lépett fel Szlován, Stubnyafürdő, Háj, Tótpróna, Nagycsepcsény, Andrásfalu, Kisfalu, Krpelán, Szucsány, Nécspál, Bisztricska és Nagyjeszen községeiben.

Sértésvész szórványos jelleggel Divék községben.

Sértésorbán ellen beoltott az elmúlt hó folyamán 268 darab sertés, melyek közül a nevezett betegségben egy sem hullott el. Egyáltalán tapasztalható, hogy a gazdák közt, tekintve az eredményeket, a gyógykezelés iránti hajlandóság nagyon terjed.

A szarvasmarhák között elterjedt sugárgomba betegség szűnőfélben van s eddig sem okozott túlságos károkat.

A megtartott marhavásárok eredményeként jelenti az állatorvos, hogy a kereselt lanya volt s az árak 3—4 százalékkal csökkentek.

Ausztriabaszállított 13 darab ló, 7 tenyésztés 6 versenyló. Továbbá 4 darab igás ökör. Belföldi forgalomnál vasutára adatott 7 darab tenyészibika és 13 darab igás ökör.

A jelentés felolvasása után, miután több tárgy nem volt, a vármegye főispánja az ülést bezárta.

Tükörserepek.

(Hamis adatok. — Logika. — Hodza ur dicsekszik. — Infúzió. — Autobiográfia.)

Szkicsák ur „adatairól“ csak a minap süttötte ki Emődy József, hogy egytől-egyig hamisak. A mult héten megint előhozott bizonyos „adatokat“, melyekről Emődy megint beigazolta, hogy Szkicsák nem mondott igazat. De Szkicsákon nem fog a ráolvasás!

Ugy van ő ezekkel az ugynevezett „adatokkal“, mint az egyszeri pénzhamisító, akitől, midőn a bíró azt kérdezte, hogy miért gyárt hamis pénzt? Ez elég szemtelentül azt felelte rá:

— Mert nincs a jóból elég!

Logikája, az egyszerű ur Szkicsák urnak. Csak az észjárása ferde. Egy gondolat vezérli: a népszerűség utáni vágy. Ez kergeti mindenben, felszólalásaiban, mint a falusi baktert az iszákosság.

Egyszer menaszéria érkezett a faluba. A bakter is elvitte a fiát, hogy megnézzék a forró égő csodáit. Mikor a tevé elé érkeznek, egyszerre azt kérdi a kis Jancsi:

— Idős apám, miért hívják ezt a pupos állatot tevének?

— Aszongya a nimőt azért, mert tizen-négy napig sem iszik!

Hodza Milán legutolsó parlamenti szerepléséről a következőképp emlékezik meg lapjában: Erélyesen, bátran, nyíltan viselkedtem, amikor a nemzetiségiek jogait védiem. Elesen megvilágítottam a magyar politikai helyzetet s rámutattam a sok sérelemre, melyek bennünket értek. Beszédem elevenbe vágott, amikor keserű igazságokat mondtam a hatalom embereinek.

Azt azonban nem meséli el, hogy a hatalom embere *Wekerle*, ugyancsak a kürmükre koppintott a dicsekvő atyafiaknak.

Ugy tesz Hodza ur, mint a baka, aki a könngréci tüközetről mesélt a malom alatt és így fejezte be mondokáját:

— Mi mentünk egész Pozsonyig s a német jött utánunk.

Kár is volna ezt a szegény népet felvilágosítani a tiszta igazságról.

Szkicsák ur félti a beltügyi minisztert az infúziólástól. Ettől azonban ne fájjon a tisztelt képviselő ur feje. Az ostobaság még nem ragadós, ez csak némely emberrel világra jött fogyatkozás.

Csikágóban 1904. évben megjelent egy tót naptár, melyben *Burjan* János, nyugdíjazott tanító megírta *autobiográfiáját*. (Ha nevetnek, tisztelt olvasóim, akkor nem mondom tovább!) Ebben az nyomatta le magáról, hogy iskoláinak *kitüntetéssel* való elvégzése után, szülőhelyén tanítóvá választatott meg. (Nem lévén tanítói oklevele, távoznia kellett szülőföldjéről, mely sohasem volt büszke e nagy szellemre!) Tanítói kötelességét a legtelkiismeretesebben teljesítette!? Az egyháztól javadalmazásként birt földeket mintagazdasággá fejlesztette, ugy annyira, hogy közel és messze távolból hozzájártak a kisczagdák tanulni és tanácsot kérni!? Az irodalom terén a legnagyobb tevékenységet fejtette ki! (Kérem, ne nevéssenek —

mert abba hagyom!) A közéletben vezető szerepet játszott!? A *magyarókat* teljesen le-
törte, ugy annyira, hogy most ezek sem erkölcsiekben, sem anyagiakban nem emelkedhetnek!?

No, már az igaz, ilyen szemszedetett hazugságokhoz a hason kívül pota is kell! De van is szépen!

Arról azonban nem beszélt e kiváló pedagógus, nemzetgazdász és rettenetes politikus, hogy nyugdíját, mivel ép és egészséges, mi alapon húzza? Az autobiográfia olvasása után azonban tisztában vagyunk ezzel a kérdéssel!

Juriga tisztelendő ur dolgai.

Rég tisztában voltunk azzal, hogy a nemzetiségi urak mandátumai közül egyikhez sem ragadt annyi piszok, a nemzet és államellenes izgatásnak annyi mocskója, mint éppen *Juriga* és *Jehlicska* tisztelendő urakéhoz. Sejtettük azt, hogy ezek a fentisztelt urak papi nyivoltukat s az állásukhoz tapadó tisztelést alaposan kizsákmányolták azzal a céllal, hogy személyes ambíciójukat a szegény, jóra való nép félrevezetésével kielégíthessék.

Feltéveseinkre megjött a felelet. A stomfai alesperesi kerület *Dévényben* megtartott gyűlésén *Gonda Ignác* stomfai alesperesi feltárta azokat az eszközöket, melyekkel *Juriga* ur a választásokon dolgozott.

Megáll az eszünk ennyi elvetemltségen. Azt igazán nem vártuk, hogy egy katolikus pap annyira megfélemedezhessék magáról, még ha az az illető *Juriga* is!

Viszont azonban, ha az esperesi kerület felhalmozott vádjának csak fele lesz is beigazolvva, ezt az embert az egyházi rend kötelességében megtérni nem szabad! Ki kell dobni onnan, mint egy bélpoklost, mert ha ez meg nem történik, a magyar katolikus egyház tekintélyén ki nem küszörlhető csorba esik.

De rossz fényt vetnek ezek a vádak a helyi közigazgatási hatóságokra is. Szinte lehetetlenségnek tartjuk, hogy ezekről az alább közreadott izgatásokról tudomásuk ne lett volna a rendőri hatóságoknak! Hát hogy tűrhették ezt meg? Vatta volt a füleikben? Vagy aludtak? Most már igazán nem csodálkozunk azon, hogy Pozsonyvármegyében miként volt lehetséges a tót nemzetiségi uraknak ekkora erőhöz jutni! De számoljanak az illetők, kiket a felelősség vagy a kötelességmulasztás vádjára terhelhet a saját lelkiismeretükkel! Azt hisszük azonban, hogy Pozsonyvármegyében sem lesz többé kutyavásár.

Gonda esperes vádjait a „B. H.“ nyomán itt adjuk a következőkben:

Kedves Testvérek! Midőn a stomfai alesperesi kerület tavaszi gyűlésében a főegyház-megye és kerületünk folyó ügyeit tárgyaljuk, nem mellőzhetjük halgatással azon szomorú körülményeket, melyek az utolsó országgyűlési képviselőválasztás alkalmával vidékünkön kifejlődtek. Tudjuk és fájdalmasan érezzük, hogy tót ajku hiveink, kiknek lelki és anyagi javáért magunkat teljesen föláldozzuk, e választás óta bizonyos bizalmatlansággal, gyanakodással, sőt rágalmazással illetnek bennünket. Mert *Juriga*, szülőföldi plébános, mint fölfolakodott képviselőjelölt, oly módon lépett föl vidékünkön, paphoz oly annyira

nem illően viselte magát és izgató beszédekkel olyannyira tönkretette hiveink bizalmát becsületlen lelkészei iránt, hogy őszinte működésünk azóta igen meg van nehezítve.

Mind ezek ellen fölemelnünk kell tiltakozó szavunkat, ezt szent hivatásunk és társadalmi állásunk követeli!

A tiltakozás, fejtegetvén a katolikus áldozópap hivatását, a következőképpen folytatódik:

Az utolsó választási mozgalmak alkalmával *Juriga*, szülőföldi plébános, programbeszédei tartása alkalmával e kerület majdnem minden községében oly nyilatkozatokat tett, melyek nemcsak minden józan gondolkodású kath. embert legmélyebben megsértettek, de meg az egyszerű földműves népből is, habár viszketeget modorokkal némi tetszést arattak és megválasztatásuk eredményezték, — netalán keresztültiveltükben azonban botrányt keltek.

E nyilatkozatok kétféle irányúak: politikai hazaelenések és a vallás meg a társadalmi rend bontására célzó. A politikai és hazaelenés izgató kimondásaival jelenleg nem foglalkozom, csak a vallás és az Isten rendelése alapuló társadalmi rend ellen tett gyalázatos pöfeszkedéseit hozom föl, hogy azokat itt elítéljük, azok ellen tiltakozunk.

Az egyszerű nép így okoskodik: nyomtatva van, pap mondotta, pap, kinek vezetése re keresztény hitek vannak bizva, ezt hinni kell! *Juriga* pedig ezeket mondotta bővebben fejtegetve:

1. „Én itt nem beszélek, mint pap, hanem mint hozzátok hasonló tót, paraszt származású polgár, kocsuchból kocsuchár.“ Tehát eldobja magáról papirendje jellegét, hogy a jó és tudatlan népet izgathassa.

2. „Én nem félek senkitől, sem a pápától, sem a püspöktől, sem más hatóságtól.“ Így megtagadja a szent engedelmisséget és ronjja a tisztelést a népből felsőbbbsége iránt.

3. „Én nem keresek kitüntést, aranykeresztet a mellemre és ha látnátok valaha mellem aranykeresztet, feljogosítok, hogy azt rólam lerántatók.“ Így támaszt *Juriga* gyűlöletet minden kitüntetett ember iránt és a kereszt iránti tisztelatlenséget és rombolási viszketeget a budapesti zsidóktól átvéven, erre az egyszerű tót népet is buzdítja.

4. „Nézzék — szólt — a nagy uradalmak mezősegeit! Ezek mind a tieteké; ezeket vissza kell foglalni a nagy uraktól és köztetek felosztani. A szegény munkás csak azért vándorol ki Amerikába, mert nincs mi körülöthon dolgoznia!?”

5. „A püspökök nagy uradalmi és a papok birtokai fölletek, a szegény néptől lettek elrabolva. Ezeket, ha megleszek választva képviselőnek, azon leszek pártunkban, hogy köztetek vissza fogjuk osztani.“

6. „Stólat fizettek papjaitoknak! Krisztus mondotta: ingyen kapjátok, ingyen adjátok. Azon leszek, hogy semmiféle stólat ne fizessetek.“

7. Végre rágalmazta és piszkos hazugsággal mocskolta be a plébániák házait a durva s ugy is rossz gondolkodásra hajló nép előtt, mely egy rossz pap után a többi is hasonlóan itéli. Es még sok, sok izgatást hadart el.

Ezek után a stomfai alesperesi kerület alulírott lelkészkező papjai:

1. bűnsnek itéljük *Juriga*ának a kath.

pap szent hivatásával ellenkező gyalázatos magaviseletét;

2. elítéljük és bűnösnek nyilvánítjuk Juriga azon nyilatkozatait, melyekkel ő a tudatlan népet a világi főurak birtokainak és az egyházi javaknak felosztására izgatja;

3. elítéljük és bűnösnek nyilvánítjuk Juriga azon firtelmeit, amelyekkel a tudatlan népet anarkiára, a társadalmi rend bontására és a felsőbbség megvetésére izgatja;

4. elítéljük és ő reá nézve megbélyegzőnek nyilvánítjuk Jurigának azon nyilatkozatait, melyekkel a plébániák házi szentélyét a durva és tudatlan nép előtt rágalmazta;

5. kárhoztatjuk és büntetendőnek nyilvánítjuk végre Juriga izgatásait a magyar nyelv tanítása és a magyar ősszoha ellen.

Mint hogy Juriga a kortól községeit látogatja s így izgatásait folytatja, kérjük a bibornok hercegprimás ő eminenciáját, hogy Juriga Ferdinándot, mint a szent engedelmes-séget és püspöke, valamint előljárói iránt köteles tiszteletet megtagadó papot, ki papi állását életével és beszédeivel oly rutul megbestelenítő s a társadalmi életre nézve hazánkban oly közveszélyes egyén, papi rendje gyakorlatától megfossa és az egyház-megye kötelekéből kizárja.

Dévény, 1906. július 3.

Kofrányi Alajos, s. k. alesperes, Gond Ignác, s. k. alesperes, stomfai plébános, Springer István, s. k., Trubinyi János, s. k., Kopesányi László, s. k., Gratzer Ferenc, s. k., Kvasay Károly, s. k., Hilberth János, s. k., Moys Antal, s. k., Hojszik Imre s. k.

Dimitrievics Mita ur hazugságai.

Dimitrievics Mita a tótok politikai helyzetéről cikket irt a Párisban megjelenő „La Revue Slave“ című folyóiratba s oly otromba hazugságokkal traktálta meg e folyóirat igen tisztelt olvasóit, a melyekhez mérten báró Münchauer hazugságai istenes költemények.

Nem tudjuk, ki ez a Dimitrievics, azt sem tudjuk, honnét vagy kitől szerezte „adatait“, csak azt konstatáljuk, hogy ennek az urnak sem képzettsége, sem igazságszeretete nincs elegendő ahhoz, hogy ily fontos kérdéshez kellő alapossággal, de elfogulatlanul hozzá-szólhasson.

A cikk ugyanis a tótok politikai helyzetét tárgyalja, melyből kiindulva, oly hazug következtetéseket von le, hogy megáll az olvasó esze a cikkirő ferde észjárásán.

A többi között azt mondja, hogy a magyarok 1848-ban, a nemzeti prozelitaciósálás lázában hadat üzentek az ősszes nemzetiségeknek, főként a tótoknak és valóságos vádazatot tartottak a szlávokra. Ilyen szemzensedett hazug állításokat Dimitrievics ur csak azelőtt tállalhat fel, akiknek fogalmuk sincs a magyar szabadságharc lezajlott eseményeiről.

Mi tudjuk, hogy a magyar szabadságharc hősei sorában közel tízezer tót honvéd harcolt, akiket nem a kötél, hanem hazájuk forró szeretete vitt a harcok mezéjére. Igaz, hogy akkor még nem működött sem az amerikai pénz, sem az agitátorok keze oly mértékben, mint ez napjainkban tapasztalható. Nem voltak Dimitrievicsok, akik hazug frázisokkal elidegenítették a nép lelkét a közös haza szeretetétől. Hogy ményire nem voltak kötéllal fogva a tót honvédek, kintnik abból

a történeti adatból, hogy Komárom kapitulációja után a tót honvédség sehogy sem akarta othagyni a katonai szolgálatot.

Kikel a cikkirő a magyarság beolvászto politikája ellen is, mely tételét azzal az abszurd állítással akarja bizonyítani, hogy dacára a 3 millió tótnak, csak 8 képviselöt küldhetett a parlamentbe.

Hazug a statisztikája, hazug az értesülése, hazug még a mája is ennek az urnak. Következtetéseiben pedig egyszerűen ostoba. — Biztosítjuk Dimitrievics urat, hogy ha a nép lelkét, esztét meg nem mérgezték volna, még hét — és nem nyolc — képviselöt sem küld a tót urak közül, mert a néb java részében, még ezidő szerint is, több politikai érettség és tapintat lakozik, s belátja, hogy inkább szolgálja a közös haza mindenek felett való érdekeit, mint a Dimitrievics-féle urak zseb-politikáját.

De hazudik Dimitrievics ur abban is, hogy a tótok és szerbek a legsúlyosabb rabigát hordják, anélkül, hogy a nyugat népei meghallanák kiáltásukat. Ez egyszerű frázis, melyet nem is veszünk komolyan s ha mégis reflektálunk rá, csak azért tesszük, hogy bebizonyítsuk Dimitrievics urnak, hogy még azzal a kérdéssel sincs tisztában, amelyről irtni akar.

Igenis, a mi szláv testvéreink megpróbáltak már nem is egyszer, hanem több ízben telekürtölni a világot a magyar zarnoknáságról, de a külföld jónak látta rá sem hederíteni ezekre az ősszchalmozott frázisokra, mert a külföldnek van ahhoz való esze, a mi Dimitrievics urnál hiányzik, hogy józan kritikával kihámozza a jeremiádák közül a helyesét, a valóságos t az előhozott panasz-tengert igazság szerint honorálja.

Ez fog történni Dimitrievics ur esztelen, gonosz vádjaival!

H I R E K.

Főúri vendég. Az elmúlt hét keddjén, délelőtt 11 órakor magas vendég idözött e kis város falai között. *Lónyay* grófné pihent meg *Rösler József* vendéglőjében, a „Dom“ szállodában s kíséretével egyült ott is ebédelt. Kiséretében voltak *Apponyi Gyula* gróf és *Mocsosny Gyula*, kikkel együtt a grófné a délután folyamán automobilon *Tátralomnicra* utazott.

Uj bíró. *Trombauer* Árpád dr. kir. kuriai tanácsjegyző kinevezése folytán megtresedett albirói állást *Herkely Kálmán* kir. aljárásbíró már elfoglalta s hivatalos működését a múlt hét folyamán megkezdte.

Anna-bál. Az évenként megtartani szokott *Anna-bált* *Stubnyafütrődn*, a folyó hó 29-én fogják rendezni az új gyógyteremben. A mindenkor kedélyes és szép sikerrel kecsgetető mulatságra ezuton is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

Az igazoló választmány ülése. A vármegye igazoló választmánya a folyó hó 16-án ülést tartott, melyen az 1907. évre mezejített képviselőválasztások ősszeírása ellen beadott felebbezések intéztettek el. Mondanunk sem kell, hogy *Halasa* András és társai, kik évről-évre ily felszólalásokban utaznak, egy idény is szép — de minden eredmény nélküli munkát végeztek.

Szűnészet. *Szabados* László, szinikertletünk igazgatója, e napokban városunkban volt, hogy a szükséges intézkedéseket megtegye. Mint értesülünk, társulatával augusztus hó 8-án kezd meg működését az állami iskolák torna-termében. Műsorában a legujabb irodalmi és zenei termékek foglalnak helyet. Csak azt sajnáljuk, hogy a legmelegebb időszakra tüzte ki szereplését, ami talán a küllömben buzgó szinpartóló közönségünknek szokott számát meg fogja apasztani.

Nyári mulatság. A turóci ifjuság 16-án tartotta meg értekezletét a nyári mulatság érdekében s elhatározta, hogy augusztus hó 5-én a turóci jótékony nőegylet javára *Justh* Ferencné szül. *Bathány* Mária grófnő védnöksége alatt zártkörű táncmulatságot rendez a jahodniki ligetben. A nagyszámu rendezőség mindent el fog követni, hogy a megjelent közönség mulattatásáról gondoskodjék, másrészt, hogy a jótékony célnak is bő anyagi eredményt juttasson. A meghívók na lettek szétküldve s a rendezőség főlkért bennünket annak közlésére, hogy akik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak ebbeli kérelmükkel *Bucós* Károly, vagy *Boldis* Dezső urakhoz.

Halálos elgázolás. A ruttkai pályaudvar szentelapén szenet akart lopni *Kovacska* Anna csavargónő. Ugylátszik azonban, hogy közzgazdasági tevékenysége közben megzavarta valaki s félvén a felfedezés következményeitől, egy közelben levő teherkocsi alá bujt el. Itt aztán meghuzta magát. Szerencsétlenségére, a menedékkül szolgáló kocsi is tolatás alá került s a tolvajnót a megindult kocsi kerekerei ősszezuzták. Az asszony nyomban meghalt. A vizsgálat ez ügyben megindult.

Agynusultotta a villám. A múlt napokban elvonult zivatarok alkalmával *Mosócon* két izben is lecsapott a villám. Mint levelezőnk írja, elsődiben egy magas nyárfát hasított ketté, másodizben pedig a legelőről tehe-neivel hazafele siető *Sztacho* Zsuzsánna nevű 11 éves kisleányt érte a villámcsapás, ki rögtön meghalt.

Furfangos osaló. A Ruttkán működő *Gerő*-féle szintársulat egy ifju tagja, *Rajcssevics* (alias *Draskovics*, *Rózahegyi*) megszorulva pénzmgz dolgában, miután hitelt érthető okokból sehol sem kaphatott, hát csalásra adta a fejét. Előadás előtt bement a közönség közé s megkért egy urat, hogy az előadás tartamára adja költsen aranyóráját és láncát, mert szerepében erre szüksége van. A mit sem sejtő ur át is adta a kért órát és láncot, amelyre a szinpadon természetesen semmi szükség sem volt. A megtevélyedet fiatal-ember az aranyórával és szállásadó gazdájának mintegy 200 korona értékű apróságaival egyült még az este Turócszentmártonba szükött, innen akarva vándorúrtját folytatni Budapest felé. A kárvallottak feljelentése folytán azonban a ruttkai csendőrsőrs emberei a vonat indulása előtt lefűlték s dacára nagy-hangu védekezésének, megvasalva Ruttkára kísérték a hős tenort. Az előnyomozások mezejette után a királyi járásbírószék fogházába került a megtvélyedet ember. Innét pedig tegnapelőtt kísérték át a besztzercebányai kir. törvényszék börtönébe.

Rózahegyi hírek. Ujában *Cheben* Pétert is elfogták. A szerencsétlen igen vágyott a martiromságra, annyira, hogy az eddig elfogottaknál is durvább szavakkal adott kifeje-

zést magyar gyűlöletének s még amazoknál is féktelenebbül igazgatót. Érdemeit honorálták is. Most már til. Az egész igazgatási pör tárgyalása már megindult. Eddig a tanukat hallgatták ki, akik — bir szerint — igen sok terhelő adatot nyújtottak. — *Millan V.* rózsahegy-i káplánt — büntetésből — mert titokban a tót tulzókkal összejátszott, Párty püspök Felkára helyezte át. Helyébe *Kalocsay* Izidor került Rózsahegyre. — A vizsgálati fogságban ülők felebbezését az előzetes letartóztatás felfüggesztése iránt a királyi tábla elvetette. — Nyolc tót gimnáziumi tanulót már a vizsgák után kizártak az intézetből olyformán, hogy ezután jelentkezésük nem fog figyelembe vétetni. Büntük: *tüntető és botrányos viselkedés*, még a nyilvános helyeken is, a fogságban ülő agitátorok mellett. — A papnöveldebe sem Liptó, sem Arvamegyéből nem fogadtak be új jelentkezőket.

Stubnyafürdő látogatottsága. A beállót tikkasztó hőség következtében Stubnyafürdő látogatottsága is emelkedőben van, úgy annyira, hogy az elmúlt évek hasonló időszakához arányítva, a fürdő még ennyire látogatott soha sem volt. A fürdővendégek száma meghaladja az ötszázat. E napokban a fürdő vendégei közt volt *Neményi* Imre közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos és *Eötvös* Károly volt országgyűlési képviselő is.

A papság és az amerikai kivándorlás. Gróf *Andrássy* Gyula bellügyminiszter átirató: intézeit *Vaszary* Kolos bíboros-hercegprímás-hoz, valamint a katolikus püspöki kar tagjaihoz, melyben felkéri az egyházi hatóságokat, hogy minden erkölcsi befolyásukkal és a meggyőzés minden megengedett fegyverével — az államhatalom támogatása céljából — hassanak oda, hogy az országra nézve minden tekintetben káros kivándorlást ellensúlyozzák és a népet az alsó papság útján a reá váró veszedelmekről kioktassák.

Egy tápintézet alapítása. Liptószentmiklósról írja levelezőnk: E héten itt egy alakuló közgyűlésen izr. tápintézet alapított. Az intézet fenntartására az izr. hitközség évi ezer koronát szavazott meg. Elnökké *Schwab* Manóé, alelnökké *Singer* Vilmos rabbiné és dr. *Stein* Miksáné választattak meg. A tápintézet fenntartására eddig évi három-ezer korona áll rendelkezésre. Megnyitása ez év szeptember havában lesz, mikor az izraelita iskola 60 éves fennállását fogják megünnepelni.

ISKOLAI ÜGYEK.

Zníóváraljai képezdei felvételek. V. K. M. f. évi 52.306. sz. magas rendeletével a *zníóváraljai* áll. tanító képezdebe a jövő tanévre az I. osztályba 36, ezek közül: teljes ingyenes bennlakókul 6, féldíjas 10, teljes fizető bennlakónak 1, segély nélküli 19 tanulót; a II. osztályba 32: teljes fizetéses bennlakókul 8, féldíjas bennlakókul 11, teljes ingyenes bennlakókul 9, segély nélküli 4; a III. osztályba 30: teljes fizetéses bennlakókul 8, féldíjas 10, teljes ingyenes 12; a IV. osztályba 21: teljes fizetéses bennlakókul 3, féldíjas 4, teljes ingyenes bennlakókul 14, tehát összesen 129 tanulót felvettek. Az érdeklődők közesebbi felvilágosítás végett forduljanak az intézet igazgatójához.

Athelyezések. A vallás- és közokt. miniszter *Szarka* Lajos zníóváraljai állami képezdei rendes tanárt ezen minőségében Máramaros-szigetre, helyére pedig bennlakó tanári minőségben *Draghinesen* György máramarosszigeti állami képezdétanár; — *Okolicsányi* Agosta helybeli áll. tanítónőt és *Hammel* Arpád liptószentmiklósi áll. elemi tanítót kölcsönösen áthelyezte.

Hivatalos közlemények.

1218. sz.
1906.

Valamennyi áll. iskolai igazgató-tanító, tanítónő és tanító urnak.

Vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur f. évi 52.312. sz. magas rendeletéből kifolyólag a jövőben használandó tankönyvek megállapítása tárgyában a vármegye területén működő igazg. tanerőkkel f. hó 13 án tartott szűkebb körű értekezleten az illetők nyilvánított véleményeinek meghallgatása után tekintettel a tanításban elérendő egyöntetű eljárásra, annak könnyebb ellenőrzésére, továbbá számolva néptünk anyagi és kulturális viszonyaival: elhatározta, hogy a jövő 1906—1907. tanévtől kezdve felügyeletem alatt levő összes községi és állami iskolákban az új tantervnek megfelelő és a magas miniszter ur által aprobált következő tankönyvek használtassanak: *Abc*: kétféle, vagy *Czukrasz* Róza fizionimikai *Abeje*, vagy *Benedek-Földes*—*Száva-féle*, *Abc*. — *Olvaskönyvek*: *Benedek-Földes*—*Száva-félek*. — *Magyar nyelvtan*: *Vargyas* Endre-féle. — *Számtan*: kétféle, vagy dr. *Beke* Manó-é, vagy a „több fővárosi tanító“ által írt számtan. — *Történet*: Dr. *Racséry*—*Láng-féle*. — *Földrajz*: *Némethy-féle*. — *Természettan*, *Természetan*, *Vegytan*, *Alkotmánytan*, *Gazdaságtan*: *Vargyas-féle*. Miért is felhívom, hogy lehetőleg fenti tankönyvek használtassanak és egyben utasítom, hogy a tankönyvek beszerzése, valamint az ugyanazon kiadó cég által kiszolgáltandó ingyen tankönyvek megküldése iránt a szűkebb intézkedéseket tegye meg, úgy, hogy az összes tankönyvek f. évi szeptember hó 15-ig minden tanuló birtokában legyenek.

Dr. *Künsztler*,
kir. tanfelügyelő.

1309. sz.
1906.

Tisztelt Igazgató ur!

Az Eötvös-alap elnöksége felkért engem arra, hogy a gyermekbalesetbiztosítási ügyben megkeresett intézkek Igazgató urhoz. Az Eötvös-alap ezen kérésének készséggel és örömmel teszek eleget, mert tudatában vagyok annak, hogy ezen intézményünk önzetlenül szolgálja magyar nemzeti népoktatásügyünk munkásainak: a tanítók és családjaiknak érdekeit és ezen munkássága révén végeredményben nagy hasznára van annak az ügynek magának is, amelyet kötelelességszerűen maguk a tanítók szolgálnak: a magyar nemzeti népkövelésnek, tanításnak és az összkultúra terjesztésének.

Ezeknek előrebocsajtása után arra kérem tisztelt Igazgató urat, sziveskedjék az Eötvös-

alap által megküldött nyomtatványokat a beiratkozások alkalmával a szülőknél kiosztani és őket néhány szóval figyelmeztetni ama nagyfontosságú célokra, amiket a gyermekbalesetbiztosítás által egyes egyéneknek és a közjó érdekében szolgálni kívánunk.

Abban a reményben, hogy ezen megkeresésembe foglalt kérésemet teljesíteni szives lesz, maradok

Dr. *Künsztler*,
kir. tanfelügyelő.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar textilipar r. t. Rózsahegy a jövő évben Zolyomban nagyobb gyártelepet épített, mely 2000 munkást fog foglalkoztatni. Megfelelő munkások kiképzése végett a vállalat Zolyomban fonó- és szövőiskolát állít fel, melynek támogatására Zolyom városa 3000 korona évi segélyt szavazott meg.

Vasut Trencsénbaán és Zayugróoközött. Trencsénteplicen e hó 15-én Smialovszky Valér és az érdekeltség képviselői értekezletet tartottak egy Trencsénbaán és Zayugróközött építendő vasuti szárnyvonal ügyében, melyet különösen a zayugróci gyárakra való tekintettel, nemcsak kívánatosnak, hanem jövedelmezőnek is tartanak. A vonal kiépítése körülbelül 240.000 koronába kerülne, mely összeg részvények útján szerezték be.

Szláv invázió. Az eperjesi görög katolikus püspökség *Szepességfalva* határában levő 730 holdas birtokát Novotny novitójai (Galicia) ügyvédt vette meg 180.000 koronáért és galiciát parasztok között fogja parcellázni. Néhány év múlva, a Szvatopluk idejében szerzett jogaikra, vagy mint ezen föld őslakói fognak a magyar állameszme ellen küzdeni. Azt hisszük, hogy kormányunk az egységes állameszme érdekében a magyar föld elidegenítését megakadályozhatná.

Apponyi gróf és a kisbérletek. Apponyi Albert gróf a folyó évi költségvetés tárgyalásánál kijelentette, hogy a felügyelete alatt álló birtokokat, amennyiben azok bérbe adatnak, igyekezni fog lehetőleg kiszáradni kezébe juttatni. Miután ezek a birtokok igen tetemes kiterjedéstiek, méltán lehet azt mondani, hogy a közoktatási miniszter ezen tervének keresztülvitele által százakat, sőt ezreket fog a boldogulás ösvényére terelni. Nemesak közvetlenül, hanem közvetve is, amennyiben azt hisszük, hogy az egyházak kezében levő kiterjedt birtokok urai a közoktatási miniszter példája után indulva, szintén sürűbben fogják azokat kisemberek kezébe juttatni.

Osztrák áru a „tulipán“ cégére alatt. Az osztrák szertelenkedés egy kivívó példáját közlik velünk. A bécsi Riesz és Grundmann cég már ezelőtt négy évvel „tulipánvásznon“ védjeggyel lajstromoztatta vásznait, tudatában lévén annak, hogy mily könnyen feltű a naiv magyar hangzatos elnevezéseknek. Persze, hogy a mostani tulipánmozgalom nagyon kapóra jött az osztrák cégnek és valósággal elárastotta a magyar piacot tulipán vásznával, melyet mint magyar gyártmányt szerepeltet. Ezt a perfidiát most azzal tetézi meg, hogy védjegybitorlás címén perli azokat a magyar gyárakat, amelyek gyártmányaik elnevezését a tulipánnal bármily vonatkozásba hozzák. Ergo ez az osztrák cég a magyar

gyárosokat szeretné megbüntettetni, mert honi ipartermékket magyaros elnevezéssel merik forgalomba hozni, holott jog (?) szerint az osztrák iparcikkeknek dukál a hazafias magyar jelző! Fura dolog! Amnyi azonban bizonyos, hogy ma holnap oda fogunk jutni, hogy az osztrák arcatlanság még a magyar elnevezéseket is kisajátítja.

Tőzsdéi hírek. A tőzsde hangulata teljesen a beérkezett aratási hírek alatt áll. Általában jó terméshírek érkeznek.

Gabonadrak:

Budapesten: buza	15:20—16:60
rozsa	12:60—12:90
árpa	11:80—12:60
zab	21:—22:—

Szeszárak:

Budapesten: nyers szesz	138:50—139:—
finomított	141:50—143:—

Szerkesztésért felelős: **Dugovich Títus.**
Kiadótulajdonos: **Moskóczi Ferencné.**

A közlőgő idényre való tekintettel, tisztelettel kérem nagyrebecsült vevőimet, hogy

Tátrai Vörös és fehér afonya
nyers állapotban,

Tátrai málna-szőrp és rizike-gomba
elkészített állapotban

5 kilós edény, illetve kosarakban legolcsóbb átlapi ár mellett, **őszre** való szállításra előjegyzéseket már **most** feladni sziveskedjenek, hogy friss áru szállításának idejében megfelelhessenek.

JESZENSZKY LAJOS

szepesi különlegességék telepe és szepesi borovicska termelő **FELKA (Szepes m.)**

Árjegyzék ingyen!

Aki **kalapot**
divatos

akar, az tekintse meg a „**KALAPHIRÁLY**”
(**KLEIN SZ. Turócszentmárton**)
dús raktárát.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.
Állal a legteljesebbé kiépített ártalmazatból
Locomobil és gözcseplőgépek,
szalmakaszálók, lérgény-cseplőgépek, löherv-cseplő,
Martín-rosta, konkóczyók, kaszálók és erelőgépek,
szesznyújtók, boronák, sorvetőgépek, Pánsel és
kapálók, szecskavágók, répvágók, auktorizác
morzsolók, érszélők, őrlőimalmok, egytetemes
csészék, D. és D. szesz- és szesz-
egyes gazdasági gépek.

Jó házból való, 2—3 középiskolát végzett

KÉT FIU

egyik nyomdász-, a másik könyvkötő-
tanoncul felvétetik a Magyar Nyomdában.

Azonnal
átadandó Rüttkán egy vendéglő
elszámolásra. — Cim a kiadóban.

Hirdetmény.
Felsőtűresek községben (Turóc-
megye) egy ujonnan felépült modern
ház, 10 évig adómentes, üzlethelyi-
séggel, pincéssel és kényelmes szo-
bákkal (nyaralónak is alkalmas) válto-
zás miatt eladó vagy bérbeadó.
Bővebbet **Medved Ferenc** tulajdo-
nosnál Felsőtűresekben.

Védjegy: **Horgosy**
& Líniment, Capsici comp.,
a Horgosy-Pala-Expeller pótléka
egy régióknak lényegesen hatásos, mely
már több mint 30 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek: lényegesen károsítást,
csúszást és megfázásokat megelőző-
képpen használva.
Figyelemre: Belső használatnyál
zárt dobozokban ártalmatlanok, legyűnk és
csak olyan ártalmatlanok, melyek a
Horgosy-védjeggyel az a félszáz-cseplő-
gyűrésrel ellátott dobozban van csomagolva.
Ára ártalmatlan 80 fillér, 1 bot. 40 f. és
3 korona és ártalmatlan, mindent gyógy-
szertárban kapható. — Pótlék: Turócs-
szentmárton, Budapest.
Richter gyógyszerárta
és „Arany aromásos”, Erőszakos.
Készletben van, Működési utató állás.

Kapható **GAZDIK JÁNOS** gyógyszerárta-
bán Kőrömczányán, **SCHÖNAICH VIKTOR** gyógy-
szertárban Znióvárán és **TOPERCZER S.**
gyógyszertárban Turócszentmártonban.

Egy tanuló
felvétetik
LUKÁCS LAJOS
fűszer-, festék- és magkereskedésében
Szepesváralján.

7 1/2 MILLIÓ HOLD FÖLDNEK
tulajdonosa
ÉSZAKAMERIKÁBAN
az „Amerikai telepítő társaság” American Colonisation Company
CHICAGO ILL. E. 88. Washington Street.

Egyszeri átsimitás
Schicht-szappannal
(Szarvas- vagy kulcsszappan)
p ó t o l
Kétszeri átsimitást közönséges szappannal.
Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Fényképészeti gépek és az összes kellékek

kitűnő minőségben, olcsó árakon

Moskóczi Ferenczné

könyv- és papirkereskedésében

Turócszentmártonban kaphatók.

